

גליון מס' 195

שבת פרשת בלק תשפ"ה

אמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

הן עם לבדד ישכון

ממוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל (שכתב: 'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו י'אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה', להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן)

מסופר במשל על אדם אחד שהיו לו אווזים, ובהיותו דואג שמא יגנבם ולא יכירם, עמד וצבע את כנפיהם כדי שיהיה לו סימן בהם להוציאם מידי הגנב, לבסוף נגנבו האווזים, והגנב מרט את כנפיהם, בעל האווזים הזמין את הגנב לדין תורה, והגנב כמובן הכחיש הכל, וטען שהאווזים הם שלו, ומכיוון שכל סימן כבר לא היה בהם, יצא פסק הדין להוציא את האווזים לחוץ ולתת להם ללכת לבדם לאן שיפנו, והאיש שאל ביתו יפנו, הוא הוא הבעל הבית שלהם, האווזים כמובן הלכו אל בית בעלים הראשון.

לעם ישראל מראשית היותו לגוי יש סימנים מיוחדים, שלא שינו את שמם את לבושם ולשונם, סימנים אלה שמרו עלינו לבל נאבד בין הגוים. לצערנו איבדו הרבה מישראל את סימניהם המובהקים את לבושם את שמם ולשונם את הזקן עם הפיאיות, והבחינה האמתית תהיה אז כשיוציאו אותנו לחפשי מעול הגוים לכשיופיע המשחית, ירצו אז כל ישראל לחזור לחיקו של בורא העולם בכל לבם ונפשם, חבל יהיה רק על המסכנים הללו המינים והאפיקורסים רח"ל שלא יוכלו למצוא את דרכם חזרה, אבל כלל ישראל כולו, גם בתועים בדרכם, בחינת תינוקות שנשבו, ימצאו את דרכם אל בוראם המצפה לשיבתם אליו בכל עת ובכל שעה.

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (כד, ה)

"אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות" (סנהדרין קה)

מרן הגאון הקדוש רבי נפתלי צבי יהודה ברלין, הידוע כנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל, נשאל פעם כיצד הוא מסוגל לשאת את הרעש הבוקע מבניין הישיבה, ומדוע אין הדבר מפריע לו בעת שהותו בביתו הסמוך לישיבה. השיב הרב: "האם שמעתם מעולם על בעל טחנת קמח המתלונן על הרעש וההמולה שמקימה טחנתו? "והמשיך להסביר: "ברור שלא יתלונן, שכן רעש הטחנה מבשר לו כי פרנסתו מובטחת. למעשה, רק לקולה הסואן של טחנת הקמח תערב שנתו. "וואני, הוסיף הרב, "דומה לבעל הטחנה. קול התורה הבוקע מפיותיהם של בני הישיבה הוא מקור חיותי והוא מעניק לי עידוד רב. שאון הישיבה נעים לאוזניי, ואם חלילה פוסק הקול, איני מסוגל לתת תנומה לעיניי בשקט שנוצר.

הרב הקדוש רבי חיים מצאנז זצ"ל ערך פעם מגבית צדקה בקרב כמה גבירים. אחד העשירים טען בפניו כי ביחס לתרומתו של גביר פלוני, שעושרו רב בהרבה משלו, די שיתרום סכום מסוים. השיב לו הרבי: "מה טובו אהליך יעקב" - רש"י מפרש: "ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה". 'פתח' בהקשר זה מתייחס לצדקה, כפי שנאמר בתורה "פתח תפתח את ידך" (דברים טו, ח). הפירוש "שאין פתחיהן מכוונים זה כנגד זה" משמעו שאין אדם מעריך את נדיבותו בהשוואה לזולתו, אלא כל אחד תורם לפי יכולתו והשגתו, ואף מעבר לכך.

(חמדה גנוזה)

כתב גאון עוזנו מרן החיד"א זצ"ל: חז"ל אמרו שהנשים זוכות לעולם הבא בשכר המרצת הבעלים ללכת לשיעורי תורה בערבים, ונוטלות הן חלק בתורתם כשותפות לכל דבר. וידוע מה שדרשו: 'כה תאמר לבית יעקב', אלו הנשים. וזהו שנאמר: 'מה טובו אוהליך יעקב', מה גדול הוא חלקן של הנשים יושבות האוהל, כאשר: 'משכנותיך ישראל', כאשר בני ישראל חובשים את ספסלי בתי המדרש בשיעורי תורה במשכנות ה'!

(מעין השבוע)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

בכח האמונה \ ספור על רבנו כ"ק רבי יקותיאל יהודה
הלברשטאם זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת כ"ק רבנו

רבי יקותיאל

יהודה

הלברשטאם

זצ"ל זיע"א

ט' תמוז תשנ"ד

האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה
הלברשטאם מצאנו זצ"ל: נולד
בעיר רודניק ב-ד' בשבט ה'תרס"ה
לאביו: ר' צבי הירש (אב"ד רודניק)
ולאמו הצדקנית: מרת חיה מנדל
ע"ה. רבנו היה הראשון בשושלת
מצאנו קלויזנבורג עמד בראש
החסידות משנת ה'תש"ז ועד
לפטירתו. מילדותו נודע כעילוי.
בגיל 13 נבחן על הש"ס. בהגיעו לגיל
14 התייתם מאביו והוסמך
להוראה. בגיל 21 החל לכהן כרב
בקלויזנבורג ועמד בראש הישיבה.
במהלך מלחמת העולם השנייה
נשלח לאושוויץ ואיבד את אמו,
אחיו, אשתו ואחד עשר ילדיו אשר
נספו בשואה. עם סיום מלחמת
העולם השנייה החל להקים
מוסדות תורה במחנות העקורים
בגרמניה. לאחר שרבנו נשא אישה
בשנית ונולדו להם שבעה ילדים.
בשנת ה'תשט"ו הגיע לארץ ישראל
ובכ"א אדר הקים את הקריה
החסידית קריית צאנו בנתניה
וייסד את חסידות צאנו-
קלויזנבורג. בשנת ה'תשל"ה הקים
את בית הרפואה 'לניאדו' בנתניה
בשנת ה'תשל"ח ייסד את מפעל
הש"ס. ייסד גם בירושלים קריה
ובה תלמוד תורה עבור חסידיו.
רבנו היה בעל רוח הקודש. רבים פנו
אליו ונושעו. רבנו נלב"ע בליל שבת,
ט' בתמוז ה'תשנ"ד. רבנו חי ופעל
כ-89 שנים ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו
אמן!

פשוט למד בחידר' הצטין רבי יקותיאל יהודה במדות
נעלות מאין פמותם. פאשר העלה זכרונות מימים אלה
הביא דגמא אישית מעצמו להנהגה נהדרת שפצדו
ראה בה את נחלת כל הילדים, "רגיל הייתי בטבע
מגיל רך, שפאשר הבאתי איתי ל'חידר' מן הבית שלוש
פרוסות של מיני מזונות, נתתי שתי פרוסות לחבר
מבית עני שלא היה לו, והסתפקתי לעצמי בפרוסה
אחת ואם לא הבאתי אלא רק פרוסה אחת נתתי אותה
פולה לחברי ולא אכלתי מאומה ... פי איך אהיה מסגל
לאכול פשחברי רעב ואין לו מה לאכול? ומדה זו של
רחמנות השרישו בי אפא ואמא מיום שנולדתי, פזה
היה טבע התינוק בכל בית יהודי בימים ההם."

בשואה אבד רבי יקותיאל יהודה את כל בני משפחתו
ובהם אחד עשר ילדיו. פשנשאל כיצד הצליח להתגבר
על יסורי האיוב הללו, הסביר: "אבדתי את כל
משפחתי, אבדתי את הכל – אבל את הקדוש ברוך הוא
לא אבדתי".

את זכיותו להנצל מהתפת, להקים ישיבה מפארת
ולהעמיד דור חדש הממשיך בשרשרת הזהב של
אבותינו, תלה בדבר אחד ויחיד שזקף לזכותו: 'שגם
בזמנים הקשים ביותר שעברו עלי, לא באתי אף פעם
בטרוניה כלפי שמיא, כל גל וגל שעבר עלי - קיבלתי
באהבה'.

רבנו יסד את בית החולים לניאדו, בית ספר לאחיות,
מוסדות ליתומים ובכך קים את נדרו שאם ינצל מן
התפת בשואה, ינסה תמיד להציל יהודים. ימים
ספורים לפני פתיחת בית החולים, אמר לסגל הרפואי,
בהם פרופסורים וממחים ידועי שם, "בבואי להקים
ולפתח בית חולים חדש לאוכלוסיה הרחבה, שואף אני
לא רק שיקפידו בו הקפדה מלאה על שמירת שבת
ופשרות, ולא רק שיעסיקו בו רופאים מעלים ממדרגה
ראשונה, אלא גם ובעקר שכל העובדים פה יהיו בעלי
לב יהודי חם! שיאהבו את החולה! שמטרתם
הבלעדית תהיה רפוי החולה ולא רפוי המחלה". תהא
נשמתו צרורה בצרור החיים וזכותו תגן עלינו ועל כל
ישראל, אמן! (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

זה לעומת זה!

"ויישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו א-ל" [כד, כג].

כנגד האנשים הגדולים שנתן הקב"ה לעם ישראל, נתן כמוהם לאומות העולם.

משה רבנו משבח את הקב"ה: "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט א-ל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא". מהו "תמים פעלו"? זאת כדי שלא יהיה לאומות פתחון פה לומר, אילו היית נותן לנו אדם גדול כמו אברהם, היינו צדיקים בעלי חסד, אילו היה לנו אדם גדול כמו יצחק, היינו יראי אלוקים, ואילו היה לנו גדול בתורה כמו יעקב, היינו עוסקים בתורה. הקב"ה נתן לישראל את שלמה מלך ישראל ששלט בכיפה מסוף העולם ועד סופו, וכנגדו נתן לאומות העולם את נבוכדנצר הרשע ששלט בכיפה. אך שלמה המלך נהג בחוכמה ובענווה, ואילו נבוכדנצר נהג בגאווה, ברשעות ובאכזריות. אומר הקב"ה לאומות העולם, זה מלך וזה מלך, וראו מה בינו לבינו. שלמה יכול היה לבחור בכל אשר יחפוץ, אך הוא לא בחר לא בעושר ולא באריכות ימים, הוא גם לא ביקש לגבור על אויביו. הוא ביקש מהקב"ה דבר אחד: "ונתת לעבדך לב שומע לישפוט את עמך להבין בין טוב לרע". ונבוכדנצר? הוא לקה בשיגעון גדלות ואמר (ישעיהו יד, יד) "אעלה על במותי עב אדמה לעליון". אינני אדם רגיל, בשר ודם, אני אלו-ה. לקח מאתיים וארבעים מלכים ובאכזריות רבה קיצץ להם את אצבעות ידיהם ורגליהם. שני עשירים היו בעולם – דוד המלך, וכנגדו באומות העולם – המן בן המדתא. וראו מה בינו לבינו. דוד המלך היה איש חסד, היה עושה משפט וחסד – מצד אחד משפט ומצד שני חסד. היו באים אליו לדין עשיר ועני, וכשהעני התחייב בדין, מה עשה דוד? – שילם מכיסו עבור העני. דוד היה חוסך מפיתו לבניין בית המקדש. הוא הכין את היסודות ואת האבנים של בית המקדש, הוא בנה את הכותל המערבי. והמן הרשע? הוא ובניו כתבו כיתבי שיטנה לעכב את בניין בית המקדש. הקב"ה העמיד לישראל נביאים, וכנגדם העמיד נביאים לאומות העולם. משה רבנו, בחיר ה', אדון הנביאים, קודש קדשים. עם ישראל לא היו יכולים לראות את פניו מעוצם קדושתו – "כי קרן עור פניו", וכשהיה מדבר אליהם היה שם מסווה על פניו. הקב"ה מעיד עליו: "בכל ביתי נאמן הוא. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט". מה זה "פה אל פה"? אומר המדרש, שכשהקב"ה היה מדבר אל משה, היה שם את הדיבורים בתוך פיו של משה. משה היה פותח את הפה, והיה יוצא הדיבור של הקב"ה לישראל. זה פרוש הפסוק: "וידבר ה' אל משה לאמור", ה' היה מדבר אל משה לתוך גרונו, ומתוך גרונו היו הדברים יוצאים ומושמעים אל כל ישראל. כנגדו קם באומות העולם בלעם הרשע. בלעם היה ענק שבענקים. "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", בישראל לא קם אבל באומות העולם קם, ואיזה זה? זה בלעם". בלעם היה יודע דעת עליון, וידע לכוון את הרגע שבו הקב"ה כועס. ואותו רשע שפל בא לקלל את ישראל. בלעם הלך לאבדון. "ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב". לשם מה ציינה התורה במה הרגו אותו, מה הנפקא מינה אם הרגו אותו בחרב או ברומח או באבן? אלא בא הכתוב להשמיענו שהרגוהו בחרבו של בלעם עצמו. כשהלכו למלחמת מדיין, בא פנחס עם שניים עשר אלף חיילים. לא הצבא מנצח, אלא התפילות ולימוד התורה, ולכן על כל אלף חיילים שיצאו למלחמה – אלף הלכו לבית המדרש לשמור עליהם. אלף למטה אלף למטה. הלך פנחס בראש וחצוצרות התרועה בידו, והינה הוא פוגש את בלעם. בא בלעם לקבל את שכרו על שהרג עשרים וארבעה אלף מישראל. נאמר בסוף הפרשה: "ויהיו המתים במגפה". אומר רבי שמעון בר יוחאי: "המתים" – שכבר היו מתים. היו אלה נשמות של הערב רב. כשהיו במדבר דבקו הערב רב בשבט שמעון, וכל אלה שבאו משמעון היו בנים של הערב רב. אלו הם אותם עשרים וארבעה אלף שנהרגו בשכם על ידי שמעון ולוי, לאחר מעשה שכם בן חמור. אומר הרמ"ע מפאנו שהם באו בגלגול של שבט שמעון, ולימים הם באו בגלגול של תלמידי רבי עקיבא. כשראה פנחס את בלעם, מיד הזכיר בלעם שם, וטס באוויר. ביקש פנחס להכניע אותו, שלא יתגבר על ישראל. מה עשה? הזכיר פנחס שם המפורש, ועלה למעלה. אך בלעם הזכיר עוד שם, והיו מלאכים רעים מקיפים את פנחס מכל צדדיו. צעק פנחס לקב"ה. למטה, בארץ, היה בנו של דן, צליה, שמו. הזכיר צליה שם ועלה אף הוא למעלה. כעת יש שניים – פנחס וצליה, וביחד הם הפילו את בלעם לארץ. נפל מזלו. שלף צליה את חרבו של בלעם וכרת את ראשו. בכך מנע ממנו את הזכות להיהרג בחרב של יהודי, שאילו היה נהרג בחרב של יהודי היה יכול לקבל איזושהי תועלת רוחנית מכך. לקחו את בלעם לקבורה. אומר רבי שמעון בר יוחאי: באו תולעים ואכלו את בשרו, והפכו להיות נחשים. עד הים מצויים הנחשים אי שם בהרי החושך, אלו הם הנחשים שכל הכישופים וכל הטומאות בעולם באים מהם (דורש ציון).